

הַלְבוֹת סִנְהֶדְרִין פֶּרֶק כב

א. שְׁנַיִם שָׁבְאוּ לִפְנֵיךָ לְדִין, אֶחָד רָךְ וְאֶחָד קָשֶׁה עַד שֶׁלֹּא תִשְׁמַע אֶת דְּבָרֵיהֶם, אוֹ מִשְׁתַּשְׁמַע אֶת דְּבָרֵיהֶם וְאֵין אֹתָהּ יוֹדֵעַ לְהִיכֵן הַדִּין נוֹטָה אֹתָהּ רָשָׁאי לֹאמַר לָהֶם, אֵינִי נֹזֵק לָכֶם: שְׁמָא יִתְחַיֵּב הַחֲזָק, וְנִמְצָא רוֹדֵף אַחֵר הַדִּין.

ב. אֲבָל מִשְׁתַּשְׁמַע אֶת דְּבָרֵיהֶם, וְתֹדַע לְהִיכֵן הַדִּין נוֹטָה אֵין אֹתָהּ רָשָׁאי לֹאמַר, אֵינִי נֹזֵק לָכֶם: שְׁנֵאמַר "לֹא תִגּוּרוּ מִפְּנֵי-אִישׁ" (דברים א, יז) שֶׁלֹּא תֹאמַר אִישׁ פְּלוֹנִי רָשָׁע הוּא, שְׁמָא יִהְיֶה אֶת בְּנֵי, שְׁמָא יִדְלִיק אֶת גְּדִישֵׁי, שְׁמָא יִקְצֹץ נְטִיעוֹתַי. וְאִם הָיָה מִמֶּנָּה לְרַבִּים, חַיֵּב לְהִזָּקֵק לָהֶם.

ג. וְכֵן תִּלְמִיד שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבּוֹ, וְרָאָה זְכוּת לַעֲנִי וְחוּבָה לַעֲשִׂיר אִם שָׁתַק הָרִי זֶה עוֹבֵר מִשּׁוֹם "לֹא תִגּוּרוּ מִפְּנֵי-אִישׁ" (דברים א, יז), וְעַל "מִדְּבַר-שֶׁקֶר, תִּרְחֹק" (שמות כג, יז).

ד. וּמִנֵּין לְדִין, שֶׁלֹּא יוֹשִׁיב תִּלְמִיד בּוֹר לִפְנֵיו תִּלְמַד לֹאמַר "מִדְּבַר-שֶׁקֶר, תִּרְחֹק" (שמות כג, יז). וּמִנֵּין לְתִלְמִיד שֶׁרָאָה אֶת רַבּוֹ שֹׁטֵעַ בְּדִין, שֶׁלֹּא יֹאמַר אֲמַתִּין לוֹ עַד שִׁיגְמַר הַדִּין, וְאַסְתָּרְנוּ וְאַבְנָנוּ מִשְׁלִי, כְּדֵי שִׁיקְרָא הַדִּין עַל שְׁמִי תִלְמַד לֹאמַר "מִדְּבַר-שֶׁקֶר, תִּרְחֹק".

ה. מִצּוּה לֹאמַר לְבַעֲלֵי דִינָיִן בְּתַחֲלָה, בְּדִין אֶתֶם רוֹצִים אוֹ בְּפִשְׁרָה; אִם רָצוּ בְּפִשְׁרָה, עוֹשִׂין בִּינִיָּהֶן פִּשְׁרָה. וְכָל בֵּית דִּין שֹׁעוֹשֶׂה פִּשְׁרָה תִּמִּיד הָרִי זֶה מִשְׁבַּח, וְעָלָיו נֹאמַר "מִשְׁפַּט שְׁלוֹם, שִׁפְטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם" (זכריה ח, טז): אֵיזָה הוּא מִשְׁפַּט שִׁישׁ עֲמוֹ שְׁלוֹם, הֵנּוּ אוֹמְרֵי זֶה בְּצוּעַ.

ו. וְכֵן בְּדוּיָד הוּא אוֹמַר "וַיְהִי דוּד, עָשָׂה מִשְׁפַּט וַצְדָּקָה" (שמואל ב ח, טו): אֵיזָה הוּא מִשְׁפַּט שִׁישׁ עֲמוֹ צְדָקָה הֵנּוּ אוֹמְרֵי זֶה בְּצוּעַ, וְהִיא הַפִּשְׁרָה.

ז. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, קֹדֶם גָּמַר דִּין; אָף עַל פִּי שִׁשְׁמַע דְּבָרֵיהֶם, וְיֹדַע לְהִיכֵן הַדִּין נוֹטָה מִצּוּה לְבַצֵּעַ. אֲבָל אַחֵר שֶׁגָּמַר הַדִּין וְאָמַר, אִישׁ פְּלוֹנִי אֹתָהּ חַיֵּב, אִישׁ פְּלוֹנִי אֹתָהּ זָכָאִי אֵינוֹ רָשָׁאי לַעֲשׂוֹת פִּשְׁרָה בִּינִיָּהֶן, אֲלֵא יִקַּב הַדִּין אֶת הָהָר.

ח. אָף עַל פִּי שֶׁרָצוּ בַּעֲלֵי הַדִּין בְּפִשְׁרָה בְּבֵית דִּין יֵשׁ לָהֶם לַחֲזוֹר וּלְתַבֵּעַ הַדִּין, עַד שִׁיקְנוּ מִיד שְׁנִיָּהֶם. יָפָה כּוֹחַ הַפִּשְׁרָה מְכוּחַ הַדִּין: שְׁשָׁנֵי הַדִּיוּטוֹת שֶׁדָּנוּ אֵין דִּינִיָּהֶן דִּין, וַיֵּשׁ לְבַעֲלֵי דִין לַחֲזוֹר בָּהֶן; וְאִם עָשׂוּ פִּשְׁרָה, וְקָנוּ מִיָּדָן אֵינָן יְכוּלִּין לַחֲזוֹר בָּהֶן.

ט. אֲסוּר לְאַחַד מִן הַדִּינָיִן כְּשִׁינִיָּא מִבֵּית דִּין לֹאמַר, אֲנִי הוּא הַמְּזָכָה אוֹ הַמְּחַיֵּב, וְחֲבָרֵי חוֹלְקִין עָלַי, וְמָה אֶעֱשֶׂה, וְהֵם רַבּוֹ עָלַי. וְאִם אָמַר, הָרִי הוּא בְּכָלֵל "הוֹלֵךְ רְכִיל, מְגַלֶּה-סוֹד" (משלי יא, ג). וּמַעֲשֶׂה בְּתִלְמִיד אֶחָד שֶׁהוֹצִיא דְּבָרִים שְׁנֵאמְרוּ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, לְאַחֵר שְׁתֵּים וְעֶשְׂרִים שָׁנָה; וְהוֹצִיאָוהוּ בֵּית דִּין מִן הַמִּדְרָשׁ, וְהַכְרִיזוּ עָלָיו, זֶה "מְגַלֶּה-סוֹד".

י. שְׁאֵל אֶחָד מִבַּעֲלֵי דִינָיִן לְכָתֵב לוֹ פֶּסֶק דִּין, כּוֹתֵבִין לוֹ כֶּךָ בָּא פְּלוֹנִי לְבֵית דִּין שֶׁלְּפָלוֹנִי עִם פְּלוֹנִי בַּעַל דִּינוֹ, שֹׁטְעָנוּ בְּכֶךָ, וַיֵּצֵא זָכָאִי, אוֹ חַיֵּב; וְנוֹתְנִין לוֹ. וְאֵין מִזְכִּירִין שֵׁם הַמְּזָכִין וְלֹא שֵׁם הַמְּחַיֵּבִין, אֲלֵא בֵּית דִּינוֹ שֶׁלְּפָלוֹנִי, מִדְּבָרֵיהֶם נִזְכָּה פְּלוֹנִי. יא. כֶּךָ הָיָה מְנַהֵגִם שְׁלֹאנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם: מְכַנִּיסִין בַּעֲלֵי דִינָיִן,

וְשׁוֹמְעִין דְּבָרֵיהֶם וְטַעֲנוּתֵיהֶן, וּמִכְנִיסִין הָעֵדִים, וְשׁוֹמְעִין דְּבָרֵיהֶם; וּמוֹצִיאִין כָּל אָדָם לְחוּץ, וְנוֹשְׂאִין הַדִּינִין וְנוֹתְנִין בִּינֵיהֶם בַּדָּבָר, וְגוֹמְרִין אֶת הַדָּבָר. וְאַחֵר כֶּף מִכְנִיסִין בַּעֲלֵי דִינִין, וְגָדוֹל שְׁבַד־דִּינִין אוֹמֵר, אִישׁ פְּלוֹנִי אֶתָּה זָכָאִי, אִישׁ פְּלוֹנִי אֶתָּה חַיִּב כְּדִי שְׁלֹא יֵדַע אֶחָד מִבַּעֲלֵי דִינִין אֵיזָה דִּין הוּא שְׁזָכָה אוֹתוֹ, וְלֹא אֵיזָה דִּין הוּא שְׁחֵיבּוֹ.

יב. דִּין שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בַּחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא גִזְלָן, אוֹ רָשָׁע אֲסוּר לְהַצְטַרֵּף עִמּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר "מִדְּבַר-שָׁקֶר, תִּרְחֹק" (שְׁמוֹת כג, ז). וְכֵן הָיוּ בְּקִיֵּאֵי הַדַּעַת שְׁבִירוֹשְׁלִים עוֹשִׂין: אֵין יוֹשְׁבֵין בְּדִין, עַד שֶׁיֵּדְעוּ עִם מִי יוֹשְׁבִין; וְלֹא חוֹתְמִין עַל הַשָּׁטֶר, עַד שֶׁיֵּדְעוּ מִי חוֹתֵם עִמָּהֶן; וְלֹא נִכְנָסִין לְסַעוּדָה, עַד שֶׁיֵּדְעוּ מִי מִסֵּב עִמָּהֶן.